

BİR MECMUADAN HAREKETLE EDİRNELİ ŞAİRLERİN ŞİİRLERİ II

Poems by Poets of Edirne with Reference to a Macmuah II

Orhan KILIÇARSLAN*

ÖZ: Edebiyat tarihinin temel kaynaklarından olan şiir mecmuaları bütüncül bir değerlendirme yapmak yahut tarihî kaynaklarda kayıp halkaların tespit edilebilmesi açısından önemlidir. Mecmualardan bazıları farklı yüzyıllarda şairlerin farklı nazım şekilleriyle yazdıkları şiirlerden oluşabildiği gibi bir meşrebin veya bir şehirle anılan şairlerin şiirlerinin derlenmesi biçiminde de oluşturulmuştur. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi'nde 22 Sel 2110 numarada kayıtlı mecmua Edirneli şairlerin şiirlerinin toplandığı bir mecmua olarak değerlendirilebilir. Tertip açısından belirgin özellikleri olmayan veya sistematik bir tarzda kaydedilmemiş olan mecmuada bulunan hemen bütün manzum parçalar bir şekilde Edirne ile ilgisi/ilişkisi olan şairlerin şiirleridir. Bu çalışmada 22 Sel 2110 numarada kayıtlı mecmua ile yine aynı kütüphanede 22 Sel 2299 numarada kayıtlı olan mecmuanın benzer özellikleri tespit edilmiş ve iki mecmuanın karşılaştırılması yapılmıştır. Karşılaştırmada iki mecmuada da ortak şairler bulunmasına rağmen kayıtlı şiirlerin farklı olduğu tespit edilmiştir. Edirne tarihini anlatan eserler, nazire mecmuaları ve diğer edebiyat tarihi kaynaklarından şiirlerin karşılaştırılması yapılarak herhangi bir kaynaktan kayıtlı olmayan şiirler gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik edebiyat, Mecmua, Edirne, Edirneli şairler, Şiir

ABSTRACT: Macmuahs which are among the basic sources of literary history, are important in terms of making a holistic evaluation or identifying missing links in historical sources. Some of the macmuahs were composed of poems written by poets in different centuries, as well as compilation of poems of poets referred to a city. It can be considered that the macmuah which registered with the number of 22 Sel 2110 to Edirne Selimiye Manuscript Library is a macmuah that consists of 22 poems of Edirne originated poets. Almost all verse pieces in macmuah that do not have specific features in terms of order or are not recorded in a systematic manner are belonging to poets who somehow have a relation / relationship with Edirne. In this study, similar features between the macmuah registered on 22 Sel 2110 and 22 Sel 2299 in the same library were determined and the two macmuahs were compared. In the comparison, although there are common poets in both macmuahs, it was determined that the recorded poems are different. Poems written in the macmuah are compared with other literary sources such as the

---

* Dr. Öğr. Üyesi, Düzce Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Konuralp Yerleşkesi, Merkez/DÜZCE, orhankilicarslan@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9479-6975

Geliş Tarihi / Received: 23.03.2020
Kabul Tarihi / Accepted: 21.04.2020
Yayın Tarihi / Published: 14.07.2020

works about Edirne history, Nazire macmuahs and other literary history sources. Poems that are not founded in any source were shown.

Keywords: Classical literature, Macmuah, Edirne, Edirne originated poets, Poetry

Giriş

Klasik edebiyat tarihi içerisinde bir dönemin şiir eğilimlerini göstermesi bakımından nazire mecmuaları/şiir mecmuaları temel kaynaklardan kabul edilmektedir. Şiir mecmualarında belli bir yüzyılda şiir ile uğraşan şairlerin seçilmiş şiirleri bulunabildiği gibi farklı tarzda düzenlenmiş ve bir araya getirilmiş mecmualara da rastlanılmaktadır. Bir meşrebe, bir meslek grubuna ait veya bir şehirle anılan şairlerin şiirlerinin toplandığı mecmualar da derlenmiştir. Bu tarz mecmualar, genel bir izlenim edinilebilmesi adına önemlidir. Bibliyografik kaynak olarak da ele alınabilecek olan bu tarz mecmualarda yer alan küçük kayıtlar dahi şairlerin şiir ve üsluplarına dair bilgileri ihtiva edebilmektedir. Antoloji niteliğinde olan ve özellikle şiirlerin başlıklarında şairine ilişkin bilgilerin verildiği bu tarz mecmualar, tezkirelerde yahut diğer edebiyat tarihi kaynaklarındaki bilgilerle karşılaştırma imkânı sunabilmektedir. Bir mecmuada şiirleri derleyen kişilerin zaman zaman devrinin meşhur kaynaklarından/tezkirelerden istifade ettiği de söylenebilir. Özellikle biyografik mahiyette olan bilgilerin aynen tekrarlanması yahut yakın ifadelerin kullanılması bu istifadeyi göstermektedir. Bu noktada bir şehir ile anılan şairlerin şiirlerinin toplandığı özel mecmualarda şairin meşrebi, vazifesi gereği o şehirde bulunması ve hatta o şehirde medfun olması gibi durumlar şehre izafe edilmesi için yeterli bir sebep olabilmektedir.

Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi 22 Sel 2110 numarada “*mecmua-i eş’âr*” adıyla kayıtlı olan bir mecmuada Edirneli şairlerin -nazım şekillerinde bir ortaklık olmaksızın- şiirleri kaydedilmiş, her bir şiirin unvan/başlığına şairin mahlası “Edirneli” ibaresi ile kaydedilmiştir. Bu mecmua, daha önce tespit edilen¹ ve yine Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi’nde 22 Sel 2299 numarada “*mecmua-i eş’âr ve münşeât*” adıyla kayıtlı bir başka mecmuanın özelliklerini taşımaktadır. İki mecmua da rik’a ile yazılmış, mecmuada her varak ortak bir ölçüde doldurulmamıştır. Bazı varakların kenarlarına yahut da üst kısımlarına bazı notlar/parçalar, hesaplamalar kaydedilmiştir. Bu mecmuanın benzer özelliklerinden hareketle çalışmamıza konu olan diğer mecmua ile bir ilişkisi olma ihtimali vardır. 22 Sel 2110 numarada kayıtlı mecmuanın numaralandırılmamış klasik usulde 1b-2a varaklarında Arapça şiirler ve bunun karşısında besmele

¹ Orhan Kılıçarslan, “Bir mecmuadan hareketle Edirneli şairlerin şiirleri”, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 17, 2019, s. 167-190.

ile başlayan yine mensur bir kısım bulunmaktadır. Her iki mecmuanın numaralandırma usulü birbirinden farklıdır. 22 Sel 2299 numarada kayıtlı mecmuada sayfa usulü tercih edilmiş iken (her sayfa için bir numara), 22 Sel 2110 numarada bulunan mecmuada bütün bir varak yüzüne tek numara (1a/b gibi) numaralandırma yapılmıştır. Bir varağın üst kısmında başlayan yahut alt kısmında yarım kalan şiirlerin üstten alta biçiminde devam etmesi, bu numaralandırma usulünün tercih edildiğini göstermektedir. Bir başka durum ise kütüphane kayıtlarında esere verilen numaralandırmaların önceki mecmua ile olan sayı aralığıdır. Benzer bir derleme olarak görülen mecmua muhtemel olarak iki farklı deftere yazılmıştır. Burada 22 Sel 2299 numarada kayıtlı olan '*mecmua-i eş'âr ve münşeât*'da şiirleri bulunan pek çok şairin 22 Sel 2110 numarada kayıtlı '*mecmua-i eş'âr*'da da ismen geçtiği buna rağmen aynı şiirlerin sayı olarak büyük bir yekûn tutmadığı tespit edilmiştir.

Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi 22 Sel 2110 numarada kayıtlı şiir mecmuası, farklı nazım şekillerinde Edirneli şairlerin şiirlerinin toplandığı bir mecmuadır. Şiirlerin bütününün başlık/unvanlarında Edirneli/Edirnevî ibaresi kaydedilmiştir. Bu kayıtlarda şiiri kaydedilen şairin edebiyat kaynaklarınca Edirneli olması durumu yerine şairin Edirne şehri ile tanınması, vazifesi gereği bu şehirde bulunması, ölümü vb. etkenler de dikkate alınmıştır denilebilir. Mecmuada toplam 58 şairin 67 gazeli, 2 kasidesi, 9 kıtası, 3 tahmisi, 2 müstezadı, 4 müfredi ve 1 matlası bulunmaktadır. 22 Sel 2110 numarada kayıtlı mecmuada şiirleri bulunan şairler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo I. Mecmuada Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları

No	Şair/Mahlas	Nazım Şekli	No	Şair/Mahlas	Nazım Şekli
1	Abdî	1 kıta	30	Keşfî	1 gazel
2	Ahdî	1 gazel	31	Kudsî Efendi	1 kaside/1 müfred
3	Ahmed Paşa	1 gazel	32	Lutfî	1 kıta
4	Askerî	1 kaside/1 matla	33	Mecdî	2 gazel
5	Aâtâyî	2 gazel	34	Meme-zâde Hâdî	1 kıta
6	Azerî Çelebi	1 gazel	35	Misâlî	3 gazel
7	Bahşî	1 gazel	36	Mücellid Sürûrî	1 müfred
8	Beyânî	1 tahmis	37	MüsellemGülşenî	1 rubai
9	Dâ'î	1 gazel	38	Nazîrâ	1 gazel
10	Dervîş Çelebi	1 gazel	39	Necâtî	1 gazel
11	Fânî	1 gazel	40	Necîb	4 gazel
12	Fâyik-i Afîk	1 gazel	41	Nihânî	2 gazel
13	Fâyiz/Feyzî	4gazel/1müfred	42	Ömer Beg	1 gazel
14	Fazlî	1 gazel	44	Pertev Efendi	1 gazel/1 müstezad
15	Ferîdî	1 müfred	44	Pertev Paşa	1 gazel/1 müstezad
16	Garîbî	1 gazel	45	Rahşî	1 gazel
17	Hâfız Râzî	1 gazel	46	Râzî	2 gazel/1 kıta

18	Hâtemî	2 gazel	47	Revânî	2 gazel
19	Hızrî Çelebi	1 gazel	48	Sa'îdî	1 gazel
20	Hüsâmî	1 gazel/1 kıta	49	Sâdık Beg	2 gazel/1 tahmis
21	Hüseyn Vehbî	1 gazel	50	Sâlikî	1 tahmis
22	İlmî Nâzik	2 gazel	51	Seyfuddîn Efendi	1 gazel (Arapça)
23	İlmî-zâde Sabrî	1 gazel	52	Seyyid Rızâ	1 gazel
24	İzârî	2 gazel/1 kıta	53	Şu'â'î	1 gazel
25	Kâdirî Çelebi	1 gazel	54	Tâ'ib	1 kıta
26	Kâmî	1 gazel	55	Tigî Bey	1 gazel
27	Kebeci-zâde Visâlî	2 gazel	56	Ubeydî	4 gazel
28	Kemâlpaşa-zâde	2 kıta	57	Vâsi Alisi	1 gazel
29	Kenzî	1 gazel	58	Yûsuf Sîne-çâk	1 gazel

Mecmuada ağırlık olarak kaydedilen nazım şekli gazeldir. Bu gazeller arasında Fâyiz/Feyzî² (öl. 1717-18), Ubeydî (öl. 1573) ve Necîb (öl. 1703) mahlasları ile şiir yazar şairlerin dörder gazelleri yanında diğer şairlerin çoğunun birer gazelleri kaydedilmiştir. Mecmuanın ilk varaklarında şair Bâkî'nin vefatına Meme-zâde Hâdî (öl. 1609-10), Edirneli Abdî Çelebi (öl. 1612) ve Edirneli Hüsâmî (öl. 1607) tarafından düşürülmüş tarihler kayıtlıdır. Bu tarihlerin baş kısımlarında “Edirneli Meme-zâde Hâdî Efendinin şâir-i meşhûr Bâkî Efendinin vefâtına didüğü târihdür”³, “Edirneli Abdî Çelebinin merhûm müşârun ileyhe vefât târihi” gibi açıklayıcı notlar düşülmüştür.⁴ Mecmuada şiirleri kaydedilen şairlerin sadece Edirneli olduğu bilgisi belirtilmemiş, bunun yanında “devr-i Selîm Hân-ı sâni şuarâsından Edirneli Atâyî”; “Edirneli Mecdî Mütercim-i Şakâyık” ve “Pertev Efendi Edirne’de Hazret-i Sezâyî Dergâhında medfûndur” biçiminde yaşadığı devir, şöhret kazandığı eser yahut da defnedildiği yerlere ilişkin bilgilere de yer verilmiştir.

Mecmuada yer alan gazeller incelendiğinde gazeller arasında bir nazire ilişkisinin olmadığı görülmektedir. Bir nazire mecmuası olarak tertip edilmediği düşünülen bu mecmuada nazire şiirlerden ziyade Edirne özelinde tezkirelerde ismi geçen Edirneli şairlerin şiirlerinden bir derleme yapılmıştır

² Ahmed Bâdî'nin Riyâz-ı Belde-i Edirne'sinde Fâyiz anlatılırken şairin ‘Börekçi-zâde Feyzî’ mahlasıyla yazdığı şiirler ayrıca belirtilmiştir. Bk. Niyazi Adıgüzel - Raşit Gündoğdu, *Ahmed Bâdî Efendi Riyâz-ı Belde-i Edirne 20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirne'si*, Trakya Üniversitesi Yayınları, Edirne, 2014, s. 1815-1817.

³ Meme-zâde Hâdî ile ilgili olarak *Edirne Şairleri*'nde “Âşık Çelebi'nin Sofyalı olarak göstermesine karşılık diğer kaynaklar onun Edirneli olduğunda birleşmektedir” bilgisi kayıtlıdır. Bk. Rıdvan Canım, *Edirne Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995, s. 243.

⁴ Mecmuada şair Bâkî'nin vefatına ilişkin tarihler için bk. N. Adıgüzel - R. Gündoğdu, *age.*, s. 1706, 1788, 1891-1892.

denilebilir. Mecmuada geçen şiirlerden bazıları, *Mecmau'n-Nezâir* ve *Pervâne Bey Mecmuası* gibi nazire mecmualarından izlendiğinde hangi zemin şiire nazire olarak yazıldığı görülebilmektedir. Ancak incelenen mecmuada şiirlerin nazire şiirler olduğunu gösterir bir tertip ve tasnif durumu yoktur. Kaydedilmiş olan şiirlerin bir kısmı nazire mecmualarına da girmiştir. Mecmuada eksik/nâ-tamâm olarak kayıtlı bazı şiirlerin tam metni nazire mecmualarından tespit edilebilmektedir.⁵ Diğer yandan şiirlerden bir kısmının müsvedde olarak kaydedildiği ve başka kaynaklarda da eksik olan şiirlerin beyitleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Mecmuada Edirneli Necîb'in "*Gitdükçe ziyâ-güster ola sinede dâğun/Rûşen ola ey âfet-i gül-çehre çerâğun*" matlalı gazelinin bir mısraı eksiktir. Necîb'in bu gazeli Ahmed Bâdî'nin *Riyâz-ı Belde-i Edirne*'sinde de "nâ-tamâm gazel" başlığıyla üç beyit olarak kaydedilmiştir. Aydınlı Visâlî'nin şiirleri olduğu tespit edilen ancak mecmuada bir gazelin başlığında "Edirneli Kebeci-zâde Visâlî" biçimindeki kayıtlı ilgili olarak bir karışıklık söz konusu olabilir.⁶

⁵ Mecmuada İzârî'nin üç beyti kaydedilen gazelinin tam biçimi Pervâne Bey Mecmuası 5716. numarada kayıtlıdır. Kamil A. Gıynaş, *Pervâne Bey Mecmuası*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0> (Erişim Tarihi 10.01.2020).

Nev'i âhar der-bahr-i fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün ez-ân-i İzârî
Sakın âhumdan ey nigâr sakın
Kîne-cûdur bu rûzigâr sakın

Göge agarken ejder-i âhum
Yakmasun dâmenün şirâr sakın

Yiter itdün bu gam külin pâ-mâl
Gizlüdür sinem içre nâr sakın

Dile seng-i melâmet oldı siper
Bulmasun sehmün inkisâr sakın

Çerhüne tokınur felek bir gün
Yırde kalmaz bu âh ü zâr sakın

⁶ Mecmuada Visâlî mahlası ile iki gazel kaydedilmiştir. Bu gazellerden birinin başında "Kebeci-zâde" ifadesi vardır. Kaydedilen iki şiir de Aydınlı Visâlî'nin gazelidir. Aydınlı Visâlî'nin ismine dair çeşitli görüşler için bk. Ahmet Mermer, *Türki-i Basît ve Aydınlı Visâlî'nin Şiirleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2006. Her iki mecmuada da görülen bir özellik olarak düzeltme notları, Visâlî'ye izafe edilen "Kebeci-zâde" ibaresi için de geçerli olabilir. Nitekim "Kebeci-zâde" olarak Edirneli iki şair daha vardır. Bu şairlerden Kebeci-zâde Râhî Çelebi ve Kebeci-zâde Vecdî Efendi iki kardeş şairdir. Karşılaştırma için bk. R. Canım, *age.*, s. 218. Volkan Karagözlü, Râhî, Kebeci-zâde Râhî Çelebi (d./-ö./), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014. <http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4015> (Erişim Tarihi 22.01.2020) ve Beyhan Kesik, Vecdî, Kebecizâde Vecdî Efendi (d./-ö./-6.1007/1598-99), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014.

Mecmuada Visâli'nin Edirneli olarak kaydedilmiş olması -mecmuanın bir özelliği olarak- Edirne'de görevde bulunan kişilerin de bu şehir ile anılması sebebiyle mecmuaya dâhil edildiğini göstermektedir.⁷

İncelenen 22 Sel 2110 numarada kayıtlı mecmua ile yine daha önce aynı yazma eser kütüphanesinde 22 Sel 2299 numarada kayıtlı mecmua karşılaştırıldığında aynı şairlerin şiirlerinin kaydedildiği görülmektedir. Her iki mecmuada yer alan bütün şairler karşılaştırıldığında 28 şairin şiirinin her iki mecmuada da olduğu tespit edilmiştir. İki mecmuada da bulunan şairlerin hangi nazım şekillerinde şiirlerinin bulunduğu tespit edildikten sonra yapılan karşılaştırmada Kenzî, Keşfi ve Dâî'nin birer gazelinin aynen kaydedildiği görülmektedir. Bu şairlere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo II. 22 Sel 2299 ve 22 Sel 2110 Numaralı Mecmuaların Karşılaştırması

No	Şair/Mahlas	Kayıtlı Şiirler ⁸	No	Şair/Mahlas	Kayıtlı Şiirler
1	Ahdî	1 muhammes/1 gazel 1 gazel	15	Kenzî	1 gazel 1 gazel
2	Askerî	1 gazel 1 kaside/1 matla	16	Keşfi	1 gazel/1 tahmis 1 gazel
3	Dâî	1 gazel 1 gazel	17	Misâli	2 gazel 3 gazel
4	Dervîş Çelebi	1 gazel/1 tahmis 1 gazel	18	Müsellem Gülşenî	2 kıta/1 beyit 1 nazm
5	Fâyik-i Atîk	2 beyit 1 gazel	19	Nazîrâ	1 matla ⁹ 1 gazel
6	Fazlî	2 gazel 1 gazel	20	Necîb	1 beyit 4 gazel
7	Hâfız Râzî	1 gazel/1 kıta 1 gazel	21	Nihânî	1 gazel 2 gazel
8	Hâtemî	1 gazel 2 gazel	22	Rahşî	1 kıta 1 gazel
9	Hüsâmî	1 kıta/1 beyit/1 gazel 1 kıta/1 gazel	23	Râzî	1 matla ¹⁰ 2 gazel/1 kıta

<http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3381> (Erişim Tarihi 22.01.2020).

⁷ Aydınli Visâli'nin Edirne'de saray hocalığı yaptığına ilişkin bk. M. Fatih Köksal, Visâli (d.??-ö.??), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2013.

<http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=345> (Erişim Tarihi 22.01.2020).

⁸ Tabloda kayıtlı şiirler altında ilk sırada sayıları belirtilen şiirler 22 Sel 2299 numaralı mecmuadaki şiirleri, altta bulunan ikinci sırada sayıları belirtilen şiirler 22 Sel 2110 numaralı mecmuadaki şiirleri ifade etmektedir.

⁹ 22 Sel 2299 numarada kayıtlı mecmuada bulunan Nazîrâ'nın matlaı, 22 Sel 2110 numarada kayıtlı mecmuada bulunan gazelin matlaıdır.

¹⁰ Râzî'nin matlaı 22 Sel 2299 numaralı mecmuaya iki kez kaydedilmiştir.

10	İlmî Nâzik	1 gazel 2 gazel	24	Sâdık Beg	1 gazel 2 gazel/1 tahmis
11	İlmî-zâde Sabrî	1 gazel 1 gazel	25	Sâlikî	1 tahmis 1 tahmis ¹¹
12	Kâdirî Çelebi	3 gazel 1 gazel	26	Tâ'ib	1 gazel 1 kıta
13	Kâmî	1 gazel/1 beyt 1 gazel	27	Ubeydî	2 gazel 4 gazel
14	Kemâlpaşa- zâde	2 gazel 2 kıta	28	Yûsuf Sîne-çâk	1 gazel 1 gazel

Mecmuada yer alan şiirlere ilişkin, şairlerin divanları, Edirne tarihini anlatan eserler ve nazire mecmuaları taranarak bu şiirlerin bir kaynaktan bulunup bulunmadığı araştırılmış, bu araştırma sonucunda Necîb, Hüsâmî, İzârî, Kemâlpaşa-zâde, Hüseyin Vehbî, Fâik, Sâdık Beg, Fânî, Sâlikî, Beyânî, Hüseyin Kudsî (Mihnetî), Râzî, Feyzî, Seyyid Rızâ, Fazlî mahlaslı şairlerin mecmuada kayıtlı şiirlerinin herhangi bir kaynaktan kayıtlı olmadığı tespit edilmiştir. Şiirler arasında 8 gazel, 5 kıta, 2 tahmis, 1 kaside, 1 tesdis nazım biçiminde olmak üzere toplam 17 şiir yer almaktadır. Kaynaklarda tespit edilemeyen şiirlerin özellikle bir şehre aidiyeti olan ve bu şehir ile anılan şairlerin eserlerinden olması mecmuayı değerli kılmaktadır. Bu açıdan mecmua/mecmualar divanı bulunmayan bazı şairlerin edebiyat tarihindeki yerinin tespit ve tayini noktasında değerlendirilmeli ve temel bir kaynak olarak incelenmelidir.

1.

Edirneli Hâlidî Şeyhî Hüseyin Kudsî¹² Efendi¹³
Evvelleri Mihnetî tahallüş iderdi ümmî idi [v.10]¹⁴
fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
 Elfi imâ eylemedür kıdd-i tûbâdan ğarâz
 Bil tahayyür sırr-ı vahdet nokta-i bâdan ğarâz

¹¹ Sâlikî'nin mecmualarda kayıtlı şiirlerinden ikisi de tahmis olarak kaydedilmiştir. Ancak tahmislerden biri Figânî'nin gazelini tahmis iken diğeri Fevrî'nin matlana yazılan müseddesdir.

¹² Edirne Tarihi'nde Kudsî ile ilgili olarak "...Zekâ ve istidâdı ile bu zât daha gençliğinde güzel şiirler söylemeğe başladı. Ve kendine Kutsî mahlasını aldı. Hâlidî tarihine intisâb ettikten sonra söylediği şiirlerde ise Mihnetî tahallüş etmiştir." bilgileri kaydedilmiştir. Bk. Osman Nuri Peremeci, *Edirne Tarihi*, Bellek Yayınları, Edirne, 2011, s. 285.

¹³ Şiirin 1. 2. ve mahlas beyitleri Ahmed Bâdî'nin Riyâz-ı Belde-i Edirne'sinde kayıtlıdır. Bk. N. Adıgüzel - R. Gündoğdu, *age.*, s. 1826.

¹⁴ Belirtilen kısaltma ve sayılar, şiirin mecmuanın hangi varak/yaprağında kayıtlı olduğunu göstermektedir.

Terk-i tecrîd eyleyenler guşşadan âzâdedür
Şâbit olmak hüccet [ü] bürhâna da‘vâdan ğaraž

Cân u dilden âşinâlık ‘âşıkâ bezm-i elest
Hâl-i tefhîm oldu ancak kâl-i taqvâdan ğaraž

Hayle-i memdûh öğren Hazret-i Eyyûbdan
Dâd u feryâd u figândur çarb-ı âşnâdan ğaraž

Zâl-veş tutsañ cihânı bir yol itmez ‘âkıbet
Remz-i zü’l-fikâr-ı Hayder oldu şol râdan ğaraž

Zâr u giryân itmedikçe şâd olan kimdür velî
Sâlike îmâ-yı mevt eyler muşallâdan ğaraž

Şerha virmiş zülf-i müyuñ aresi dil şâneye
Şadrını tathîr için mir’ât mücellâdan ğaraž

Çarb olunsa def mişâli sîne zikrullâh ile
Tâhir itmekdür behiştî kalb-i havrâdan ğaraž

Zâhir-i beyn olmayan âdemde ‘âlem gizlidir
‘Ârifâ âdem nedür bil neydi havrâdan ğaraž

Çam degül hâtır-perişân olsa da abdâl-veş
Ferd ü ahâd ‘aql-ı kül firdevs-i a‘lâdan ğaraž

Kıl tefekkür serteser dünyâ evi olsa senüñ
Kâr-ı ‘uqbâdur hemîşe ni‘m-i ‘uzmâdan ğaraž

Lerze-nâk olur vücûdum nuţka gelmez hiç zebân
Mâderi batnında sırr-ı tıfl-ı şeydâdan ğaraž

Nân için kılma tefekkür Hâlîkuñ rezzâkdur
Vay hâlüñ bilmek ister fikr-i ferdâdan ğaraž

Herkesüñ bir maqşad-ı akşâsı var bunda şehâ
Lâyık-ı âzâde olmak bunca gavğâdan ğaraž
Yâr ile vuşlatdur ancak derd ü hicrânum benüm
Maţlabum bâb-ı rızâdur hubb u sevdâdan ğaraž

Nükte-dān olmuş suhan-dān isteyenler fehm ider
Fehm u idrākinden ol ism-i *Fehīmādan* ğaraż
Sīretūñ şūretde pinhān olduĝuñ bilmek hüner
Rācihā tūl-i emeldür kayd-ı ‘uqbādan ğaraż

Sen seni bilmek dilerseñ künt-i kenzūñ sırrısın
Bir tecellī zātıdır hem Tūr-ı Mūsādan ğaraż

Hem ‘*nefahtü fthi min rūhi*’¹⁵ demiş bilseñ nedür
Keşf-i esrāruñ zuhūru şol Mesīhādan ğaraż

Ḳudsiyā giryān olursañ fülk-i dil cevlan ider
Çeşm-i seylābumdur ancak zıkr-i deryādan ğaraż

2.

Tahmīs-i Edirneli Sālikī Maṭla‘-ı Fevrī¹⁶ [v.9]

fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilūn
Dergehūñde çünkü hemdem olmadum sen şāh ile
‘Ālemi tutsam yeridür nāle ile āh ile
Gülmedüm bir laḫza şāhum ṭālī‘-i bed-ḫāh ile
Hemdem olup ĝuşsa-i ‘aşkuñ gibi hem-rāh ile
Ben diyār-ı ĝurbete gitdüm fiĝān u āh ile
Göñlümi cānā saña ısmarladum Allāh ile

Nār-ı ‘aşka nice bir yansun bu dil hicrān ile
Ya nice baĝrum tola tīĝ-i cefādan ḫan ile
Kime varsam ağlasam bu dīde-i giryān ile
Ney gibi baĝrum delüp bu nāle vü efgān ile
Ben diyār-ı ĝurbete gitdüm fiĝān u āh ile
Göñlümi cānā saña ısmarladum Allāh ile
Ğam degül devrān beni eylerse dā’im pāy-māl

¹⁵ “فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ” Ona tam şeklini verip ruhumdan da üflediğim vakit hemen onun için secdeye kapanın” Sad 38/72.
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/S%C3%A2d-suresi/4041/71-85-ayet-tefsiri> (Erişim Tarihi 03.02.2020).

¹⁶ Mecmuada kayıtlı şiirin başlığında tahmīs kaydı var ise de şiir bir tesdis örneğidir. Fevrī Ahmed’in matlaı için bk. Mehmet Kalpaklı, Fevrī Ahmed (d.??-ö.978/1571), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014.
<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5905>. (Erişim Tarihi 04.01.2020).

Serv-i rāst-ı şābit ol rif`atle mānend-i cibāl
Olmuşam faşl-ı hāzānda bülbül-āsā neng ü lāl
Sen esen kal gülşen içre ey şeh-i şāhib-cemāl
Ben diyār-ı ğurbete gıtdüm fiğān u āh ile
Göñlümi cānā saña ıřmarladum Allāh ile

Sālikīyi saña a`dā nola eylerse nifāk
Düşmen-i bed-hāhdan gelmez vefā bi`l-ittifāk
Haşre dek yaqsun ten-i sūzānı nār-ı iştıyāk
Hasretā derdā dirīgā el-firāk u el-firāk
Ben diyār-ı ğurbete gıtdüm fiğān u āh ile
Göñlümi cānā saña ıřmarladum Allāh ile

3.

Tahmīs-i Edirneli Şādık Beg Ğazel-i Edirneli ‘Ubeydī Çelebi [v.8]

fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

Ey göñül her meh-i nā-mihre maḥabbet itme
Her yüze ḥande iden dilbere rağbet itme
Yāra yār olma rağibe diyü minnet itme
Dime cānāneye ağıyār ile ülfet itme
Seni sevsin dir iseñ aña naşīhat itme

Sevdiğüñ mülk-i melāḥatde eger server ise
Hüsn-i ḥulq ile cihān içre melek-manzar ise
Ne kadar kavline şādık geçinür dilber ise
Ğayra meyl eylemezem diyü yemīn eyler ise
Mümteni`dür inanup aña ḥamākat itme

Ey göñül nār-ı ğamuñ bir daḥi aḥmerdendür
Lāle-veş dāğ-ı derūnuñ o semen-berdendür
Fitne-i ‘aşkı dime çarḥ-ı bed-aḥterdendür
Her ne ḥālet ki zuhūr eyleye dilberdendür
Kimseye anuñ içün buğz u ‘adāvet itme

Nola şahrā-yı maḥabbetde silerseñ(?) ğulğul
Gelmeye sencileyin gülşen-i ‘aşka bülbül
Āl ile şabruñı aldı yine bir ‘ārızı gül
İhtiyār elde olaydı dir idüm saña göñül
Ḥūblar zümresine hīç maḥabbet itme

Şadıkā kāriñi āh itdi o dildār senüñ
Hañçer-i cevr ile deldi ciğerüñ yār senüñ
Nāmuñi virdi yele ol gül-i gülzār senüñ
Çünkü bunlarla *‘Ubeydī* ğarazuñ var senüñ
Ehl-i ‘arz olamaduñ diyü nedāmet itme

4.

Gazel-i Raḥmī Tahmīs-i Edirneli Beyānī [v.10]

fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün
Şanma rāḥat ḥāb-ı ğafletde göñül tenhā yatur
Mest olup cām-ı ğamuñla vālih ü rüsvā yatur
Hey’eti teşḥiṣ olunmaz bī-ser ü bī-pā yatur
Za’fdan künc-i ‘anāda kim dil-i şeydā yatur
Ger ecel gelseydi görmez şöyle nā-peydā yatur

Baḥr-i ‘aşkı şanmañuz kim ola mānend-i Furāt
Degme bir keṣtī-i ten bulmaz bu baḥr içre necāt
Mevcinüñ bir kaṭresinde ğarḳ olur hep mümkināt
Cūşa gelse kim ḥabābıdur rüsüm-ı kā’ināt
‘Aşḳdur nāmı fezā-yı dilde bir deryā yatur

Nice bir uyḳudasın bīdār kıl ğayret gözin
Diḳḳat ile gözleyenüñ bağlamaz ğaflet gözin
Gitmeden dār-ı bekāya yummadın şüret gözin
Var fenā deṣtin temāşā kıl açup ğayret gözin
Nice İskender turāb olmuş nice Dārā yatur

Reh-revān-ı vādī-i ḥayret olanlar cān ile
Bir degül zıll-i muğaylānda biten ḥayrān ile
Nice ünsiyyet kıılır ḥayvānı gör insān ile
Pāyınuñ ḥārın çıkarmış süzen-i müjğān ile
Deṣtde Mecnün görince nāfe-i Leylā yatur

Hüsrev-i ‘aşḳuñ muṭī’ olan şehā fermānına
Minnet itmez bende olmaz mīr-i ‘ālī-şānına
Ser-fürü kıılmaz *Beyānī* Āşaf-ı devrānına
Şāh-ı ‘ālem gelse çekmez yayını dāmānına
Künc-i istiĝnāda *Raḥmī* şöyle bī-pervā yatur

5.

Edirneli Necib Çelebi [v.7]

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Unut zāhid hadīs-i haṭṭ-ı yāri kıl ü kāl itme

Yeri yok nokṭa-i sırr-ı dehānından su'āl itme

Disünler gerdenin būs eyleyenler rāhatu'l-ḥulḳüm
O kevşer la'le sen ey dil dime sükker ü bal itme

Meded her gün 'araḳ-rīz-i hacālet eyleme mihri
Gezüp şehr içre ey māh-ı cihān 'arz-ı cemāl itme

O servi ḳadde zāhid ṭoḡru söyle var mıdur bir söz
Hilāl-ebrū-yı yāri sen görüp egri ḥayāl itme

Bırakma pençe-i şebbāz-ı çeşmüñden *Necībāy*
Mişāl-i murḡ-ı āvāre yeter işkeste-bāl itme

6.

Edirneli Hüseyin Vehbīnün olmaḳ üzere ḳayd olmuşdur [v.4]

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Mir'āta bir kez kıl nazār gör kendüñi cānā nesin

Yüz Yūsufu ḥayrān ider bir mişli yok cānānesin

İtdüñ meh-i Ken'ānı sen üftāde-i çāh-ı zekān
Kimdür nazārüñ var diyen sen ḥüsn ile bir dānesin

İnşāf kıl ey bī-vefā cürmüm nedür nitdüm saña
Aḡyāra oldum āşinā benden niçün bīḡānesin

Ey āfet-i Leylā-nijād 'uşşāḳ zārī ile şād
Mecnün Ḳaysı eyle yād añma elüñ dīvānesin

Dünyāyı zīr-i dest ider ḥürşīd-i ḳadrin pest ider
Biñ ḥüşyārı mest ider bir gözleri mestānesin

Vehbī yeter zār eyledüñ dünyāyı bīzār eyledüñ
Çok sözün izhār eyledüñ yaḳduñ felek ḳāşanesin

7.

Edirneli Fāyik-i ‘Atīk [v.8]

fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

Yāra virdüm varımı dil yārda merhūn iken
Bu kerem haylī sefāhatdür baña had yođ iken

‘Ağıbet bu nā-murāda nān-ı huşk oldu naşib
Ni‘met-i elvān hān-ı dehr-i gūn-ā-gūn iken

Nola zāyi‘ olsa bu ‘ālemde nađd-i giryemüz
Kaldı zīr-i hākde gencīne-i Kārūn iken

Baña teslīm olsa da ol şūh bīm-i ğamzeden
Yine cūr’et idemem bir būseye me’zūn iken

Dest-i ğamda *Fāyikā* kalmaz girībān-ı dilūñ
Bu diyāruñ nām-ı meşhūru tarab-efzūn iken

8.

Edirneli Fānī [v.9]

mef‘ūlü mefā ‘ilü mefā ‘ilü fe ‘ūlün

Nuţkum eşer-i feyz ile ‘İsī-deme beñzer
Mestūre-i bikr-i suhanum Meryeme beñzer

Serv-i semen ol nađl-i kadūñ halka-be-gūşı
Sūnbül neden ol zūlf-i ham-ender-hama beñzer

La‘l-i lebūñe çeşme-i hayvān ne münāsib
Ne çeşme-i hayvāna ne hod zemzeme beñzer

Dāğ-ı cigerüm ğonçe-veş ol bāğ-ı cihāndan
Āyīne-i İskender ü cām-ı Ceme beñzer

Hıç kimse degül bir nefes āzāde elemden
Bu bezm-i cihān hāne-i pür-māteme beñzer

Bāķī degül esbāb-ı cihān kimseye *Fānī*
Hep āmed ü reft ile cihān bir deme beñzer

9.

Edirneli Necib¹⁷ [v.13]

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Gitdükçe ziyâ-güster ola sîne de dâğuñ

Rüşen ola ey âfet-i gül-çehre çerâğuñ

Erbâb-ı bez[i]m bir bir ider cürmüni ikrâr
Ey sâķ-i ferhunde hemân pek baş ayağuñ

Hep lâle kıyâs eylediler zîr-i külehde
(...)¹⁸

Öpsem lebüñi rüyuñ olur şerm ile pür-tâb
Hep mîveleri böyle pür-âteş mi bu bâğuñ

Ne şâgara baķduñ ne *Necib*-i dil-i zâra
Kurbânüñ olam söyle nedendür bu ferâğuñ

10.

Edirneli Fazlî [v.13]

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Buldum şaçuñda leyletü'l-İsrâ haberlerin

Şordum lebüñde mu'ciz-i 'İsâ haberlerin

Dîdâr-ı yâra tâķat ider misin ey gönül
İşitmedüñ mi Tûr ile Mûsâ haberlerin

Mecnûn oturdu yıllar ile baķdı yollara
Hiç kimse toĝru virmedi Leylâ haberlerin
Bâd-ı şabâya zülfü peyâmın getür didüm
Geldi getürdi başuma sevdâ haberlerin

¹⁷ Gazel, Ahmed Bâdî'nin *Riyâz-ı Belde-i Edirne*'sinde nâ-tamâm olarak kayıtlıdır. Karşılaştırma için bk. N. Adıgüzel - R. Gündoĝdu, *age.*, s. 1863-1864.

Nâ-tamâm gazel

Reşk-âver-i mihr oldu ser-i sîne de dâĝın

Gittikçe güzellenmede ey mâh çerâĝın

Öptükçe olur şerm ile gül-ruhları pür-tâb

Hep mîveleri böyle pür-âteş mi bu bâĝın

Ne sâgara baktın ne *Necib*-i dil-i zâra

Kurbânın olam söyle nedir böyle ferâĝın

¹⁸ Mecmuada bu mısra yok.

Kirpiklerinüñ ‘askerini derdi bir yere
Fazlî buyurdı cânuma yağmā haberlerin

11.

Edirneli Feyzî [v.14]

fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün
Hüsñ ilin zabt eylese şahib-ķırāndur perçemüñ
Nev-zuhūr devr-i ķamerde pehluvāndur perçemüñ

Hep görenler didiler zîr-i külehden āşikār
Baş çıkarmış fitne-i āķir zamāndur perçemüñ

Lāne-veş murğ-ı dil-i ‘uşşāķı cem‘ itmekdedür
Ol perîşāñ dillere dārü’l-emāndur perçemüñ

Tağılur her cānibe tuğ-ı perîşāñi-mişāl
Devlet-i hüsñünde şahā zîb ü şāndur perçemüñ

Her ķılında *Feyzî*-veş biñ ‘āşikı bend eylemiş
Hāşılı ‘ayyār u tarrār dostāndur perçemüñ

12.

Nażire-i Seyyid Rızā Ğazel-i Nisārî¹⁹ [v.18]

fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün
‘İtr-pāş oldu dimāğ-ı dehre bñy-ı nev-bahār
Cūlar oldu şahñ-ı bāğa āb-ı rñy-ı nev-bahār

Cem‘ idüp aldı şükufe haylini etrāfına
Milket-i gül-zāra aķın şaldı cñy-ı nev-bahār

Ṭıfl-ı ezhārı uyandurmış hezāruñ nağmesi
Cā-be-cā oldu çemende güft ü gñy-ı nev-bahār

Her şükufe reng ü bñsın ‘āleme ‘arz eyledi
Ṭabla-i ‘aṭṭāra döndü çārsū-yı nev-bahār

¹⁹ Gazelin matla beyti *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü I (TEİS I)*'de kayıtlı. İsmail Hakkı Aksoyak, Nisārî, Hüseyin Nisārî Efendi (d.?-?-ö. 1073-1075/1662-63/1664-65), 2014. <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3770> (Erişim Tarihi 05.01.2020).

Nola gelse geŝt-i gülzāruñ ŝafāsı hāṭıra
Var idi dilde *Nisārī* ārzū-yı nev-bahār

13.

Edirneli Hüsāmī Efendinüñ vefāt-ı müŝarun ileyhe didügi tārīhdür²⁰

[v.1]

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün
Eyledi 'azm-i bekā Bākī fenā dünyādan
Nola pür olsa cihān nāle vü väveylādan

Eŝeri nāmı gibi Bākī iken dünyāda
Ŗanma ma'mūr ola ol merd-i hüner mevtādan

Nice vāŝıl ola erbāb-ı hüner rütbesine
Görinür ŝi'r-i teri ber-ter anuñ ŝi'rādan

Gelünüz rüh-ı revānına du'ā eyleyelüm
Umaruz rahmet ola bār-geh-i Mevlādan

İŝidüp didi vefātına *Hüsāmī* tārīḥ
İntikāl eyledi Bākī bu fenā dünyādan
1008

14.

Monla 'İzārīnün [v.1]

fe 'ilātün mefā 'ilün fe 'ilün
Bir yaña küŝte-gır-i 'aŝk-ı nigār
Bir yaña āteŝ-i ğam-ı dildār

Bilmezem kaŝırsıyla tutuŝayım
Ve kınā rabbenā 'azābe'n-nār

15.

Kemālpaŝa-zāde [v.4]

fe 'ilātün mefā 'ilün fe 'ilün
'Aklı çok olduĝına her kiŝinün
Sözi az olduĝı delālet ider

²⁰ Hüsāmī'nin bu tarihinin sadece makta beyti Ahmed Bādī'nin *Riyâz-ı Belde-i Edirne*'sinde kayıtlıdır. Bk. N. Adıgüzel - R. Gündoĝdu, *age.*, s. 1706.

‘Aklı nâkış olan kişi ammâ
Katı pür-güy olur cehâlet ider

16.

Ve lehu Kemâlpaşa-zâde [v.4]

fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

‘Aklı yokdur cihânda anuñ kim
Harc ider taşâ toprağa mâlı

İşbu dâr-ı gurûra neñ şıgmaz
Neñe yitmez bu kûbbe-i ‘âlî

17.

Edirneli Râzî [v.18]

Târîh

mef’ülü fâ ‘ilâtün mef’ülü fâ ‘ilâtün

Ol bîkr-i İsmihân kim gonca-gül idi şoldu
Ya bülbül idi göçdü ol gülşen-i cinâna

Bir nâmı kaldı sözde hem bir hayâli gözde
Güyâki gelmemişdür bu bî-vefâ cihâna

Güş eyleyince *Râzî* fevtine didi târîh

Me’vâ kıla cinâmı Allâh İsmihâna

1120

Sonuç

Şiir mecmuaları hakkında, özellikle mecmua ortak bir özellik esas alınarak derlenmiş ise, genel ve daha bütünüleyici değerlendirmelerin yapılabilmesi mümkün hâle gelir. İncelenen mecmuanın bir başka örneğinden hareketle aynı usulde derlenmiş, Edirneli şairlerin şiirlerinin toplandığı bir diğer örneği olduğu söylenebilir. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi’nde 22 Sel 2299 ve 22 Sel 2110 numarada kayıtlı iki mecmuanın karşılaştırılması yapıldığında büyük oranda şairlerin “Edirneli olma/Edirne’de bulunma” ortaklığı dışında başka bir bağlantısı tespit edilememiştir. Bu durumun dışında her iki mecmuanın derleyicisinin aynı kişi olması varsayımı bütünüyle reddedilemez. İki mecmua birbirinin devamı yahut bir mecmuanın çeşitli sebeplerle ayrılmış iki cüzü olabilir. Özellikle şair karşılaştırmalarında büyük oranda aynı şiirlerin kaydedilmemiş olması, bu durumu göstermesi bakımından önemlidir. Diğer yandan iki mecmuada da şiirleri olan bazı şairlerin aynı gazellerinin tekraren kaydedildiği de görülmektedir. Bu kayıtların ortaya çıkmasında diğer mecmuadan kopya

edilmiş olması ihtimali de uzak değildir. Bu çalışmada Edirneli şairlerin şiirlerinin derlendiği bir şiir mecmuası daha önce benzer özellikler gösteren başka bir mecmua ile karşılaştırılmış ve bulunan şiirler metin olarak Edirne özelinde yazılmış kaynaklardan teyit edilerek bazı şairlerin tespit edilmemiş şiirlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Mecmuada bulunan şiirlerden bazılarının daha önce bir başka kaynaktan metni tespit edilse de mecmuadaki hatalı bilgilerin tashihi yahut da tespit edilen örneklerin farklı biçimlerinin de gösterilmesi gayesinden hareketle bu şiirler çalışmaya dâhil edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Niyazi - Gündoğdu, Raşit, *Ahmed Bâdî Efendi Riyâz-ı Belde-i Edirne 20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirne'si*, Trakya Üniversitesi Yayınları, Edirne, 2014.
- Aksoyak, İ. Hakkı, Nisârî, Hüseyin Nisârî Efendi (d.??-ö. 1073-1075/1662-63/1664-65), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3770> (Erişim Tarihi 05.01.2020).
- Canım, Rıdvan, *Edirne Şâirleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
- Diyanet, Kurân Tefsiri. <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/S%C3%A2d-suresi/4041/71-85-ayet-tefsiri> (Erişim Tarihi 03.02.2020).
- Gıynaş, Kamil A., *Pervâne Bey Mecmuası*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0> (Erişim Tarihi 10.01.2020).
- Kalpaklı, Mehmet, (2014). Fevrî Ahmed (d.??-ö.978/1571), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5905> (Erişim Tarihi 04.01.2020).
- Karagözlü, Volkan, Râhî, Kebeci-zâde Râhî Çelebi (d.-ö./), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4015> (Erişim Tarihi 22.01.2020).
- Kesik, Beyhan, Vecdî, Kebecizâde Vecdî Efendi (d.??-ö.1007/1598-99), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2014. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3381> (Erişim Tarihi 22.01.2020).
- Kılıçarslan, Orhan, “Bir mecmuadan hareketle Edirneli şâirlerin şiirleri”, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 17, 2019, s. 167-190.

Köksal, M. Fatih, Visâli (d.??-ö.??), TEİS (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü), 2013.
<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=345> (Erişim Tarihi 22.01.2020).

Mermer, Ahmet, *Türki-i Basit ve Aydınli Visâli'nin Şiirleri*, Akçağ Yayınları Ankara, 2006.

Peremeci, Osman Nuri, *Edirne Tarihi*, Bellek Yayınları, Edirne, 2011.

Örnek Metinler

